

FIRAT ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

FIRAT UNIVERSITY JOURNAL OF THE FACULTY OF THEOLOGY

Sayı: 30/1 (Haziran / June 2025), 89-103

Ahkâm Ayetlerinde Hadisleri İnkâr Edenlerin Çıkmazları
Dilemmas of Those Who Refuse Hadiths in the Quranic Law

Fehmi ÇİÇEK

Dr. Öğretim Üyesi, Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi,
Hadis Anabilim Dalı
Assistant Professor, Karabük University, Faculty of Theology,
Department of Hadith, Karabük / Türkiye
Fehmicicek58@yahoo.com
<https://orcid.org/0000-0002-0482-3675>

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Makale İşlem Süreci / Article Processing

Geliş Tarihi / Date Received: 24 Temmuz/July 2024 Kabul Tarihi / Date Accepted: 24 Haziran/June 2025

Yayın Tarihi / Date Published: 30 Haziran/June 2025 Yayın Sezonu / Pub Date Season: Haziran/June

Atıf / Cite as

Çiçek, Fehmi. "Ahkâm Ayetlerinde Hadisleri İnkâr Edenlerin Çıkmazları". *Firat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 30/1
(Haziran 2025), 89-103.

DOI: <https://doi.org/10.58568/firatilahiyat.1521867>

İntihal / Plagiarism

Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir. This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

Etik Beyan/Ethical Statement

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Fehmi Çiçek).

Yayıncı / Published by

Firat Üniversitesi/ Firat University

Lisans Bilgisi / License Information

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).

Dilemmas of Those Who Refuse Hadiths in the Quranic Law

Abstract: After the collapse of Ottoman state, the biggest dangers threatening the Islamic world is the idea of "the Quran is enough for us" which rejects the Hadith second main source of Islam after the Holy Qur'an. This idea is not just an idea aimed at destroying Islamic sciences such as law, creed, Islamic history and words of the prophet, but also an idea that leads to the destruction of the Quran itself. We learn the basis of those Islamic sciences from the living practice of the prophet. When the hadiths are eliminated, everyone will interpret the Quran according to their own mind, thus thousands of different religions -other than Islam- will emerge. The article examines how these members of thought fell into a contradiction in the laws of the Quran, how they can turn what is lawful into unlawful and unlawful into lawful, how they can allow eating the meat of cats, dogs, snakes and centipedes, how they can legitimize Mut'a marriage, how they can deny the Quran by saying that Quranic verses contradict each other. For example Quranists who do not accept hadiths as a reference may claim that Alcohol is permitted by saying that the verse of "O you who believe! Alcohol, gambling, fortune telling arrows, and idols are definitely filth made by Satan. Stay away from them" (Maidah 90) is abrogated by following three verses: 1- (Maidah 93) which indicates no sin for the righteous believers, 2- (Nisa 43) which indicates companions has drunk 3- "Alcohol has some benefits for people" (Baqarah 216). Reason and logic make it obligatory to act according to the verse revealed later. It is not stated in the Quran which of the verses is Nasikh and which is abrogated. We learn from hadiths -not from Quran- which of the verses was revealed first and which was revealed later. According to the consensus of Islamic scholars, based on the common declaration of many hadiths, the verse 90 of Maida (which we understand that alcohol is prohibited) is the last verse revealed to the prophet regarding alcohol. In accordance with divine wisdom, Allah the Almighty did not ban alcohol all at once, but gradually after four stages. Therefore, Verse 90, which prohibits alcohol, eliminated the provisions of verses such as "Do not approach prayer while drunk" and "There are benefits for people in alcohol" (Baqarah 219). Again, the Qur'anists can claim that it is Halal (permitted) to eat bear, wolf, donkey, lion, cat and dog meat, based on the verse (An'am 6/145) which indicates that no meat is prohibited except particular four types. However, we learn from the hadiths, this verse (An'am 6/145), as can be understood from its meaning, was sent down as a response to the polytheists who, according to their own wishes, prohibited the meat of some animals. Because the polytheists in Mecca said, "These animals and crops are forbidden. They said, "Nobody can eat them except those we wish" (An'am 138). Again, the Meccan Polytheists did say: "What is in the womb of these animals (baby animals to be born) is specific only to our men." They said, "It is forbidden for our women" (An'am 139). The polytheists, according to their own whims and desires, made the meat of some animals forbidden to women. In other words, they imposed bans as they wished. In order to make society accept these prohibitions, they slandered Allah as if Allah had forbidden them. For this reason, verse 145 of the Surah An'am was revealed in order to destroy many prohibitions imposed by the polytheists. According to the information we learn from the hadiths, the meat of animals such as cats, dogs, bears, wolves, hyenas, lions, tigers, eagles, etc. is Haram (prohibited) - with the evidence of many authentic hadiths. Therefore the Prophet (pbuh) prohibited the meat of all animals with claws saying in the following hadith: "The meat of all predators with claws is haram."

Key words: Quran, Hadith, Law, Halal, Prohibited

Ahkâm Ayetlerinde Hadisleri İnkâr Edenlerin Çıkamazları

Öz: Osmanlı'nın yıkılışından sonra İslam dünyasını tehdit eden en büyük tehlikelerden bir tanesi, kanaatimize göre, dinin -Kur'an'dan sonra- en büyük ana kaynağı hadislerin etrafına şüphe tohumları atıp sünneti reddeden "Kur'an bize yeter" düşüncesidir. Bu düşünce sadece İslam hukukunu, siyeri, akaidi, İslam tarihini ve hadisleri yıkmaya yönelik bir düşünce değildir. Bizzat Kur'an'ı tahrif etmeye

götüren bir akımdır. Zira Kur'an'ın kritik noktalarını, ayetlerin iniş sebebini, kapalı yerlerin açıklamasını, kıssaların detaylarını, hangi ayetin önce hangisinin sonra indiğini, hükümlerin tafsilatını, ibadetlerin nasıl uygulanacağını, inen ayetleri Hz. Peygamber'in (s.a.v.) nasıl anlayıp uyguladığını hadislerden öğreniyoruz. Dolayısıyla hadisler referans alınmadığı zaman, herkes Kur'an'ı kendi kafasına göre yorumlayacak, istediği tarafa çekecek, dilediği sonuca varacak, böylece İslam'dan başka -herkesin kendi kafasına göre anladığı- yüzlerce din ortaya çıkacaktır. Makalemiz, "Kur'ancılar" ismiyle tanınan bu düşünce mensuplarının, Kur'an ahkâmında nasıl bir çelişkiye düştüklerini, helali haram haramı da helal yapabileceklerini, kedi, köpek, yılan eti yemeye cevaz verebileceklerini, Kur'an ayetlerini delil göstererek içkinin helal olduğunu iddia edebileceklerini, yine Kur'an ayetlerini delil göstererek sömürgeci Yahudi ve Hristiyanlara affedici ve hoşgörülü yaklaşabileceklerini, mut'a nikahını meşrulaştırabileceklerini, ayetler arasında çelişki var diyerek Kur'an'ı inkar edebileceklerini ve sair misalleri açıklayan bir çalışmadır. Mesela hadisleri referans olarak kabul etmeyen Kur'ancılar Maide suresi 90. ayette içki kesinlikle haram edildiği halde *"Bu ayet (Maide 90) mensuttur. Ayetlerin nüzûl (iniş) sıralamasına göre, önce inmiştir. Bu ayetten sonra 'İman edip sâlih amel işleyenlerin üzerine yiyip (içtikleri) şeylerde hiçbir günah yoktur' (Maide 4/93) ayeti inerek Maide 90 ayetinin hükmünü ortadan kaldırmıştır. Akıl ve mantık sonra inen ayete göre amel etmeyi vacip kılar"* diyerek içkinin helal olduğunu ileri sürebilirler. Hatta daha da ileri gidip *"Ey iman edenler! Sarhoşken namaza yaklaşmayın"* ayetini delil getirerek "sahabe içki içmiştir" diyebilirler. Yahut *"İçkide insanlar için faydalar vardır"* (Bakara 219) ayetini göstererek içkinin faydalı olduğunu ileri sürebilirler. Zira Kur'an-ı Kerimde ayetlerden hangisinin nasih hangisinin mensuh olduğu bildirilmemiştir. Ayetlerden hangisinin önce hangisinin sonra indiğini hadislerden öğreniyoruz. Yüzlerce hadisin ortak ifadesine dayanan İslam ulemasının ittifakıyla Maide 90 ayeti (içkinin haram olduğu sonucu çıkarılan ayet) içki konusunda en son inen ayettir. Allah Teâlâ içkiyi ilahi hikmet gereği bir anda yasaklamamış tedricen dört aşamadan sonra yasaklamıştır. Dolayısıyla içkiyi yasak eden Maide 90. ayet, *"Ey iman edenler! Sarhoşken namaza yaklaşmayın"* (Nisa 43) ve *"İçkide insanlar için faydalar vardır"* (Bakara 219) gibi ayetleri nesh etmiştir. Yine Kur'ancılar belirli dört etten başka haram edilen bir şeyin olmadığını belirten En'âm 6 /145 ayetini delil göstererek ayı, kurt, eşek, aslan, kedi, köpek eti yemenin helal olduğunu ileri sürebilirler. Zira Kur'an-ı Kerim'de bu hayvanların etlerinin haram olduğunu söyleyen açık bir ayet yoktur. Tam tersine yukardaki ayet (En'âm 6/145), helal olduğuna işaret eder. Hadislerden öğrendiğimize göre bu ayet (En'âm 145), siyakından da anlaşılabilir gibi, kafalarına göre bazı hayvanların etlerini haram eden müşriklere cevap olarak inmiştir. Zira Mekke'deki müşrikler "Şu hayvanlar ve mahsuller yasaktır. Onları bizim dilediğimiz kimselerden başkası yiyemez" dediler (En'âm 138). Yine Mekkeli müşrikler, kafalarına göre, "Şu hayvanların karnındakiler (doğacak yavru hayvanlar), sadece erkeklerimize hastır. Kadınlarımıza haramdır" dediler (En'âm 139). Müşrikler, heva ve heveslerine göre, bazı hayvanların etlerini kadınlara haram ettiler. Yani kafalarına göre yasaklar koydular. Bu yasakları topluma kabul ettirebilmek için de onları Allah yasaklamış gibi Allah'a iftira attılar. Bu nedenle müşriklerin koyduğu birçok yasağı yıkmak için, En'âm suresinin 145. ayeti indi. Hadislerden öğrendiğimiz bilgiye göre kedi, köpek, ayı, kurt, sırtlan, aslan, kaplan, kartal gibi hayvanların etleri -sahih hadislerin delilleriyle- haramdır. Zira Hz. Peygamber (s.a.v.) pençeli bütün hayvanların etlerini şu hadisiyle haram etmiştir: *"Pençeye sahip bütün yırtıcıların etleri haramdır."* Hadisleri inkâr edenler, bu ve benzeri birçok konuda, helali haram, haramı da helal yapabilecek bir çıkmaz içindedirler.

Anahtar kelimeler: Hadis, Kur'an, Hüküm, Helal, Haram,

Giriş

Tevrat ve İncil'deki kelimeleri, Allah'ın koyduğu (açık ve net) bağlamdan koparıp heva, heves ve çıkarlarına göre değiştiren Yahudi ve Hristiyanlar,¹ Allah'ın râzı olduğu yoldan çıkmış, gazaba

¹¹ Nisa: 4/13.

uğramış ve en sonunda da lanetlenmiştir.² Bu büyük tehlikeye karşı İslam ümmeti de birçok ayet ve hadislerde uyarılmıştır. Allah ve Rasulü'nün emir ve yasaklarına tam uymaya davet edilmiştir. Lakin günümüzde bazı Müslümanlar, kıyas ve icma gibi büyük teşri kaynaklarını reddetmekle kalmayıp bizzat Hz. Peygamber'in sünnetini reddetmeye, hafife almaya, şüpheyile bakmaya kadar işi götürmüşlerdir. Bunu da süslü birkaç kelimeye bürümüşlerdir: Kur'an Müslümanlığı.... Kur'an dini... Kur'an merkezli hayat.... Kendilerini "Kur'aniyyûn" ifadesiyle tanımlayan bu gruba göre "İslam dininde hüküm koyma açısından Kur'ândan başka bir kaynak yoktur".³ "Bu ekol tanımlanırken onların Sünneti toptan inkar ettikleri söylenir".⁴ Bu düşünce mensuplarında "Mucize, şefa'at, kabir hayatı ve benzeri bilgilere dair rivayetlerin toptan reddi şeklinde itikadî sapmalar sıklıkla belirmektedir".⁵ Osmanlının yıkılış dönemlerinde Mısır'da ortaya çıkan Tefvik Sıdkî'ya göre İslam sadece Kur'an'dır.⁶ Sünneti toptan veya kısmen inkâr eden, onu kanun vaz etmede teşrî kaynağı görmeyen, dini meselelerde referans kabul etmeyen böyle bir anlayış, aslında, bizzat Kur'an'ı tahrif, tebdil ve tağyîr'e götüren bir anlayıştır. Zira Kur'an'ı bize öğreten, beyan eden, tebliğ eden, kıssalarını açıklayan, ahkâmını uygulayan, kısacası "canlı bir Kur'an" olan Hz. Peygamber'dir (s.a.v.).⁷ Herhangi bir meselede herhangi bir Kur'an ayetini "doğru" anlamının akli ve nakli yolu; o ayeti Hz. Peygamber'in (s.a.v.) nasıl anlayıp nasıl uyguladığına bakmaktır. İbn Hazm (ö. 456/1064), bazı ayetlere dayanarak sahih âhâd haberlerin de vahiy olduğunu (vahy-i gayr-i metlûv), Kur'an'ın Allah tarafından muhafaza edildiği gibi, sahih âhâd haberlerin de Allah tarafından muhafaza edildiğini,⁸ böylece sahih hadislerle itaat etmenin vücûbiyeti yönünden her ikisinin de aynı hükmü taşıdığını söyler.⁹

Kur'an'ı doğru anlamının bir diğer metodu da ayetlerin hangi sebeplerle indiğini (esbâb-ı nüzûl) bilmektir.¹⁰ Ayetlerin nüzûl sebeplerini, ayetler inerken müşahede eden sahabe'nin bize naklettiği rivayetlerden (sünnetten) başka öğrenme imkânımız yoktur.¹¹ Dolayısıyla sünneti reddeden bir zihniyetin Kur'an-ı doğru (sahih) anlaması mümkün değildir.

Günümüzde büyük bir dini ve sosyal problem olan "Kur'an bize yeter" düşüncesine akademi camiasından yeteri kadar reddiye verilmemekle beraber "hiç yoktur" da denilemez. Bu konuda yapılan çalışmalardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz: 1- Ürkmez, Ahmed. "Teori İle Güncel Arasında Hadis/Sünnet İnkârı". *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7/1 (Şubat 2017), 2- Saffet Sancaklı, *Hadis İnkârcılığı (Hadis Karşıtlarının İddiaları ve Cevapları)*, [Rağbet, 2017], 3- Tahsin Kazan, *Hadis Karşıtlarının Tutarsız Gerekçeleri* [Sonçağ Akademi, 2021], 4- Yasin Karataş, *Hadis İnkârcılarına Cevaplar* (Konya: İlim ve Hikmet Yayınları, 2017)

² İbnü'l-Cevzî Abdurrahman b. Ali, *Zâdül-mesîr*, nşr. Abdürrezzak el-Mehdî (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-Arabî, 1422/2002), 1/527

³ Mustafa İlyas, *Tefsirde Kur'aniyyûn ve Mealcilik Ekolünün Mukayesesı* (Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022), 13.

⁴ Mustafa İlyas, *Tefsirde Kur'aniyyûn ve Mealcilik Ekolünün Mukayesesı*, 14.

⁵ Ürkmez Ahmed, "Teori İle Güncel Arasında Hadis/Sünnet İnkârı", *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7/1 (Şubat 2017), 173-185.

⁶ Mustafa es-Sibâ'î, *es-Sünne ve mekânâtühâ fî teşrî'i'l-İslâmî* (Dimaşk: Mektebetü'l-İslami, 1402/1982), 153

⁷ Vehbe Zühaylî, *et-Tefsîrül-münir* (Dimaşk: Darü'l-fikir, 1411/1991), 14/143.

⁸ İbn Hazm'ın bu görüşünü destekleyen ayetler vardır: "Muhakkak ki Zikr'i biz indirdik ve muhakkak ki onu muhafaza eden de biziz" (Hicr: 15/7). Bu ayette geçen Zikr kelimesinden murad sadece Kur'an olmadığına bilakis Hz. Peygamber'in hadislerini de içine aldığına dair ayet-i kerimeler: Talak: 65/15-16. Bkz. Mustafa Sibâ'î, *es-Sünne ve mekânâtühâ*, 156-158.

⁹ İbn Hazm, *el-İhkâm fî usûli'l-ahkâm*, thk. Ahmed Muhammed Şâkir (Beyrut: Dâru'l-Afâkî'l-Cedîde, ts.), 1/98.

¹⁰ el-Vâhidî, *Esbâbü'n-nüzûl*, nşr. İsmâ b. Abdülmuhsin el-Humeydan (Demâm: Dâru'l-İslâh, 1412/1992), 8; Ebu Mansur el-Mâturîdî, *Tefsîrül-Mâturîdî*, nşr. Mecdi Bâslûm (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1426/2005), 1/212; Vehbe Zühaylî, *el-Vecîz fî usûli'l-fikhi'l-islâmî* (Dimaşk: Dâru'l-Hayr, 1427/2006), 1/173.

¹¹ Vâhidî, *Esbâbü'n-nüzûl*, 8.

Makalemiz, sahih hadisleri referans kabul etmeyenlerin Kur'an ahkâmında¹² nasıl bir çelişkiye, tenakuza ve çıkmaza düştüklerini gösteren bir çalışmadır. Yer darlığı sebebiyle, birkaç misal ile yetineceğiz. Zira bu misaller, diğerlerine ışık tutacaktır.

1. Selam Ahkâmı

Kur'an-ı Kerim, İslam dininin birinci kaynağıdır. İlk indiği günden kıyamete kadar bakidir. Bu kitabın içindeki haberler, emirler ve yasaklar, bütün Müslümanlar için çok önemlidir. İslam uleması bu emir ve yasaklardan birçok ahkam (hukuk nasları) çıkararak hayata yön vermiştir. Kur'an'ın emirlerinden bir tanesi de -sosyolojik açıdan çok önemli bir yeri olan- selamlaşma ahkamıdır. Bu konuda Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

"Selam verildiğinde, o selamdan daha iyisiyle¹³ selamlayın yahut aynısıyla¹⁴ karşılık verin. Muhakkak ki Allah, her şeyin hesabını görendir".¹⁵

Bu ayet-i kerimenin zâhirinden, Hasan-ı Basri (ö. 110/728)¹⁶ ve ondan sonra gelen fukaha, selam vermenin sünnet, selamı almanın ise farz olduğu hükmüne varmışlardır.¹⁷ Zira âyet-i celilede Allah Teâlâ *"Selam verildiğinde, daha güzeliyle yahut misliyle karşılık verin"* emrini vermiştir. Ayette geçen *"Selam verildiğinde"* ifadesi, umumi bir ifadedir. Herhangi bir zaman, mekân yahut şahıs ile sınırlandırılmamıştır. Hadisleri referans almayıp *"Bize Kur'an yeter"* diyenlere göre, bir selam hangi zamanda, hangi mekânda yahut hangi şahıstan gelirse gelsin o selama misliyle yahut daha güzeliyle karşılık vermek farz olur. Onlara göre, bir insan tuvalette küçük abdest (bevl) yahut büyük abdest (gâit) bozarken âlim yahut cahil birisi gelip ona selam verse, tuvaletini yapan kimsenin üzerine, o selamı almak yahut daha güzeliyle selam vermek farz olur. En hafif tabiriyle söyleyecek olursak *"caiz"* olur.

Hâlbuki hadisleri referans kabul edip sünneti İslam hukukunun ikinci kaynağı olarak gören ehl-i sünnete göre, bu âyetin umumiyeti, hadislerde, tuvalet harici yerlerle sınırlandırılmıştır. Zira sahih bir hadise göre, Hz. Peygamber bevl ederken adamın biri ona *"Selamün aleyküm"* demiş, Allah Resulü onun selamına cevap vermemiştir.¹⁸ Bu hadisin içeriğine göre, tuvaletteki birisine selam vermek caiz değildir. Cahil birisi selam verse bile selamı almak da caiz değildir. Fakat sünneti reddeden zihniyete göre, tuvalette bevl yapan birisine selam verildiği zaman bevl yapan bir kimsenin *"ve aleykümüsselam"* demesi yahut *"ve aleykümüsselam ve rahmetullahi ve berâkâtühü"* demesi *"caiz"*dir, bir sakıncası yoktur! Zira yukarıdaki Kur'an ayeti umumidir. Tuvalet harici yerlerle sınırlandıran bir başka ayet yoktur.

2. Kur'ancılara Göre İçki Helal Mi?

Hadisleri (sünneti) reddedip Kur'an bize yeter diyenlerin büyük bir tenâkuz (çelişki) içinde olduklarını gösteren delillerden bir tanesi de içkinin haram edilmesi meselesidir. Zira Allah

¹² Hadisleri reddedip *"Kur'an bize yeter"* diyenlerin Kur'an'daki çelişki ve tenakuzları, sadece ahkâm ayetleriyle sınırlı değildir. Kur'an'ın kıssaları, ahiret hayatı, evren, mev'iza ve öğüt, uyarı ve müjdelar vs, gibi birçok temel alanlarda *"Kur'aniyyun"* çıkmaz ve çelişki içerisindedir. Neredeyse Kur'an'ın tamamını kapsayan bu çıkmazları, diğer araştırmacılara bırakıyoruz.

¹³ Size *"Selamün Aleyküm"* dendiği zaman, siz *"Ve aleykümüsselam ve rahmetullahi ve berâkâtühü"* diyerek ziyadesiyle selam verin. Bkz. Mukatil b. Süleyman, *Tefsirü Mukâtil b. Süleyman*, nşr. Abdullah Mahmud Şehhâta (Beyrut: Dâru ihyâi't-türâs, 1423/2004), 1/394; el-Ferrâ Yahya b. Ziyad b. Abdullah ed-Dilemî, *Meâni'l-kur'an*, nşr. Ahmed Yusuf Necati, Muhammed Ali Neccâr, Abdülfettah İsmail Şelebi (Mısır: Dâru'l-Misriyye, ts.), 1/280; Ebu Cafer et-Taberî, *Câmi'u'l-beyân 'an te'vili âyyi'l-kur'an*, nşr. Mahmud Muhammed Şâkir (Mekke: Dâru't-Terbiye ve't-Türâs, ts.), 8/586; Ebu Mansur el-Mâtürîdî, *Tefsirü'l-Mâtürîdî (Te'vîlâtü ehli's-sünne)*, nşr. Mecdi Bâslûm (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1426/2005), 3/286.

¹⁴ *"Ve aleykümüsselam"* diyerek misliyle karşılık verin. Bkz. Ebu Abdullah el-Buhârî, *el-Câmi'u's-sahîh*, nşr. Mustafa Dîb el-Boğâ (Dimaşk: Dâru İbn Kesir- Dâru'l-Yemâme, 1414/1993), 5/2301, *"İsti'zân"* 3.

¹⁵ Nisa: 4/86.

¹⁶ Ebû Saîd el-Hasen b. Yesâr el-Basrî (ö. 110/728). Basralı meşhur tâbiî, âlim ve zâhid. Bkz. Süleyman Uludağ, Hasan-ı Basrî, DİA, 1997, 16/291-293.

¹⁷ el-Cassâs, *Ahkâmü'l-Kur'an*, nşr. Abdüsselam Muhammed Ali Şâhin (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1415/1994), 2/273

¹⁸ Ebu Davud es-Sicistânî, *Sünen* (İstanbul: Çağrı Yayınları, 1981), 1/22-23, *"Taharet"* 8; İbn Mace, *Sünen*, nşr. Muhammed Fuad Abdülhakî (by. Dâru İhyâi Kütübi'l-Arabiyye, ts.), 1/125, *"Taharet"* 27; Tirmizi, *"Tahara"* 67. Mübarekfuri, *Tuhfetü'l-Ahvezi bi şerhi câmi'i't-Tirmizi* (Dimaşk: Dâru'l-Feyhâ, 1432/2011), 1/312.

Teala “İçki, ..., Şeytanın işi bir pisliktir. Onların her birini terk edin”¹⁹ diyerek içkiyi yasaklamıştır. İçkinin haram olduğuna dair Ehl-i Sünnet uleması ve mezhepler arasında tam bir ittifak vardır. İnkârı küfürdür.²⁰

Ancak hadisleri reddeden Kur’aniyyun mezhebinde, içki, “İman edip sâlih amel işleyenlerin üzerine yiyip (içtikleri) şeylerde hiçbir günah yoktur”²¹ ayetinin zahirine göre helaldir. İçilebilir. Hiçbir sakıncası yoktur. Kur’aniyyun ekolünün temsilcilerini, bu konuda, iki gruba ayırabiliriz:

- 1- İçkinin haram olmadığını, helal olduğunu söyleyenler. Bunlar, bütün İslami delillerin ittifakıyla kâfir oldukları için, bu grup üzerinde durmaya gerek yoktur.
- 2- İçkinin helal olmadığını, haram olduğunu söyleyenler.

Bu ikinci gruba: “Deliliniz nedir?” diye sorduğumuzda, onlar -hadisleri kabul etmedikleri için- Kur’an-ı Kerim’den bir delil bulmak zorundadırlar. Elbette ki onlar “İçki, ..., şeytanın işi pisliktir. Terk edin” (Maide 90) ayetini delil getireceklerdir. Fakat bir Müsteşrik (Oryantalist) çıkıp onlara “Sizin bu deliliniz (Maide 90) mensuhtur. Ayetlerin nüzûl (iniş) sıralamasına göre, önce inmiştir. Bu ayetten sonra “İman edip sâlih amel işleyenlerin üzerine yiyip (içtikleri) şeylerde hiçbir günah yoktur”²² ayeti inerek sizin söylediğiniz ayetin hükmünü ortadan kaldırmıştır. Akıl ve mantık sonra inen ayete göre amel etmeyi vacip kılar” şeklinde bir itirazda bulursa, Kur’aniyyun taifesi bir cevap veremeyecektir. Hatta müsteşrik daha da ileri gidip “Ey iman edenler! Sarhoşken namaza yaklaşmayın” (Nisa 43) ayetini delil getirerek “sahabe içki içmiştir” dediğinde yahut “İçkide insanlar için faydalar vardır” (Bakara 219) ayetini göstererek içkinin faydalı olduğunu söylediğinde, hadisleri reddeden Kur’aniyyun taifesinin makul bir cevap verecek hiçbir sözü kalmayacaktır.

Halbuki hadisleri referans alan Ehl-i Sünnete göre, “İçki, ..., şeytanın işi pisliktir. Terk edin” (Maide 90) ayeti, içki konusunda en son inen ayettir. Bütün sahabe, bu ayetin en son inen ayet olduğuna, içkiyle ilgili inen önceki ayetlerin hükmünü nesh ettiğine²³ ve içkinin haram olduğuna ittifak etmiştir.²⁴ Zira bu ayetlerin ne zaman indiğine onlar şahit olmuştur. Hangi ayetin önce hangi ayetin sonra indiğini onlar bilir.

Ayrıca Ehl-i sünnete göre, “İman edip sâlih amel işleyenlerin üzerine yiyip (içtikleri) şeylerde hiçbir günah yoktur”²⁵ ayeti, içkinin kesin olarak yasak edildiğini gösteren ayet (Maide 90) inmeden önce -Bedir ve Uhud savaşına katıldığı halde- içki içen sahabe hakkında inmiştir.²⁶ Dolayısıyla bu ayet, içki haram edilmeden önce içki içip ölen sahabenin üzerine hiçbir günah olmadığını bildirmektedir. Bu ayetin sebep-i nüzûlünü bilmeyen sonradan Müslüman olan bazı kimseler, bu ayetin zahirine aldanarak içkinin helal olduğu görüşüne varmışlardır. Ancak sahabenin uyarısıyla görüşlerinden vazgeçmişlerdir.²⁷

¹⁹ Maide: 4/90.

²⁰ Muhammed b. İdris eş-Şâfiî, *Müsned*, nşr. Muhammed Abid es-Sindî (Beyrut: Dâru’l-Kütübî’l-İlmiyye, 1370/1951), 2/89, “Hudud” 4.

²¹ Maide: 4/93.

²² Maide: 4/93.

²³ Bu ayetin diğer ayetlerin hükmünü nesh ettiğine dair rivayetler, bazı âlimlere göre Mütevatir derecesine ulaşmıştır. Bkz. Ebu Ca’fer en-Nahhâs Ahmed b. Muhammed b. İsmail, *en-Nâsih ve’l-mensûh*, nşr. Muhammed Abdüsselam Muhammed (Kuveyt: Mektebetü’l-Fellâh, 1408/1988), 147.

²⁴ Buhari, “Tefsir” 117. Nesâî, “Eşribe” 1; Ebu’l-Hattab Katâde b. Diâme es-Seddûsî, *en-Nâsih ve’l-mensûh*, nşr. Hâtim Sâlih (Bağdâd: Müessesetü’l-Risâle, 1418/1999), 35; Kâsım b. Selam el-Herevî, *en-Nâsih ve’l-mensûh*, nşr. Muhammed Salih (Riyad: Mekterbetü’r-Rüşd, 1418/1997), 249; Ebu Davud, “Eşribe” 1; Şerefü’l-hak Azim Âbâdî, *Avnu’l-ma’bûd fî şerhi sünen-i Ebi Dâvud* (Delhi, Hindistan: Matbaatü’l-Ensâriyye, 1323/2001), 3/365; Ebu Bekir Ahmed b. Amr b. Abdülhâlih el-Bezzâr, *Müsned* (Medine: Mektebetü’l-Ulûm ve’l-Hikem, 1408/1988), 13/482 (No. 7288); Taberî, *Câmi’u’l-beyân*, 4/332; İbn Münzir Ebu Bekir Muhammed b. İbrahim b. el-Münzir, *el-İsrâf alâ mezâhibi’l-ulemâ*, nşr. Sağır Ahmed el-Ensari (Mekke: Mektebetü Mekke, 1425/2004), 8/207; İbn Ebi Hâtim, *Tefsîrü’l-Kur’ani’l-azim*, nşr. Esad Muhammed et-Tîb (Suudi Arabistan: Mektebetü Nezzâr Mustafa el-Bâz, 1419/1998), 2/389.

²⁵ Maide: 4/93.

²⁶ Ebu Davud et-Tayâlisî, *Müsned*, nşr. Muhammed b. Abdulmuhsin et-Türkî (Mısır: Daru’l-Hecr, 1419/1999), 2/88 (No.750 Müsned-i Berâ).

²⁷ İbn Ebi Şeybe, *Musannef*, nşr. Kemal Yusuf el-Hût (Lübnan: Dâru’t-Tâc, 1409/1989), 5/503, “Hudud” 53 (No. 28409).

Bu misalde – ve bunun gibi birçok misalde- görüldüğü gibi, ayetlerin hangi bağlamda indiğini bizlere bildiren yüzlerce hadisi reddeden Kur’aniyyun mezhebi, Kur’an ahkâmında helali haram, haramı helal yapmaya götürecek kadar tehlikeli bir anlayıştır.

3. Zina Ahkâmında Nesih Var Mı, Yok Mu?

“Bize sadece Kur’an yeter. Sünnete ihtiyacımız yoktur” diyen Kur’aniyyun taifesine göre, Kur’an’da “Nesih” yoktur.²⁸ Zira hangi ayetin hangi ayeti nesh ettiğine dair rivayetler, sünnet kitaplarında yer almaktadır. Onlar bu rivayetleri kabul etmedikleri için neshi inkâr ederler. Halbuki neshin varlığını bizzat Allah Teala Kur’an’da ispat etmektedir. Bir ayeti nesh ettiğinde yahut Hz. Peygambere unutturduğunda ondan daha hayırlısını getireceğini söylemektedir (Bakara 106).

Nesh’i inkar eden bir zihniyetin Kur’an ahkâmında nasıl bir çelişki içinde olduğunu gösteren onlarca misal vardır. Konunun anlaşılması için yeterli olacağından dolayı biz, bir misalle yetineceğiz:

Allah Teala Nisa suresinde şöyle buyurmaktadır: “Fuhuş (zina) yapan hanımlarınızın aleyhine, sizden dört tane şahit isteyin. Eğer onlar (dört kişi) şahitlik yaparsa, ölüm gelinceye kadar onları (zina yapan hanımları) evde tutun” (Nisa 4/15). Bu ayetin zâhiri (açık) hükmü, dört şahidin şehadetiyle zina yapan bir kadının, kocasının evinde ölünceye kadar hapis tutulmasıdır.

Halbuki hadisleri referans alan Hanefi, Şafii, Mâlikî ve Hanbelî mezhep alimlerine göre bu ayetin hükmü, zina edenlere yüz değnek vurun (Nur 24/2) ayetiyle nesh edilmiştir.²⁹ Birçok tefsir ve hadis kitabında mevcut olan bu neshi (hadisleri) inkâr etmenin götüreceği sonuç şudur: Bir adamın hanımı (yahut kızı) dört şahidin şehadetiyle zina yaptığı zaman, bu ayete göre, bu adam zina eden hanımını (yahut kızını) ölünceye kadar evde hapsedmek zorunda kalacaktır. “Kur’ân bize yeter” diyerek hadisleri inkâr edenler böyle bir şeyi kabul edebilir mi?

3.1. Emperyalist Yahudi ve Hristiyanlar Hoş Görülebilir Mi?

“Onlar (Yahudiler) misaklarını (sözleşmelerini) bozdukları için onları lanetledik. Kalplerini de katılaştırdık. Onlar, sözleri, konulduğu bağlamından çıkarıp tahrif ediyorlar. Kendilerine öğüt olarak verilen birçok payı da unuttular. Az bir kısmı hariç, hala daha onların hainliklerini görürsün. Onları affet ve müsamahalı davran” (Maide 5/13).

Görüldüğü gibi ayet-i kerimede Allah Teala, sözleşmelerini bozan, lafı bağlamından koparıp çıkaran, öğüt dinlemeyen, hainlik yapan Yahudileri affetmeyi emrediyor. Hatta affettikten sonra müsamahalı davranmayı da emrediyor.

“Bize Kur’an yeter” diyenlere şu soruları sormak elzemdir: Hala daha günümüzde hainlik yapan, ülkeleri birbirine kırdıran, iç savaşlar çıkaran, IMF ile dünyayı köleleştirip sömüren, Kudüs’ümüzü işgal eden, Mescid-i Aksa’mızı yıkmak isteyen, Filistin’de birçok Müslümanı katledip öldüren, evlerini yağmalayıp mallarını alan, Gazze’de parkta oynayan çocukların üstüne bomba atan Yahudileri -bu ayetin hükmüne göre- affedip müsamahalı mı davranacaksınız? Fırat ile Nil nehri arasında “Büyük İsrail”i kurmak için gece gündüz çalışan, Hz. İbrahim’in doğum yeri olan Urfa dahil olmak üzere Güneydoğu bölgemizi işgal etmek isteyen ve bu hedeflerine ulaşmak için Amerika vasıtasıyla PKK’yı besleyen Yahudilere hoş görülmesi mü davranacaksınız? Ellerindeki bütün siyasi, ekonomik, kültürel,

²⁸ Mawejje, J. S. (2024). AN OVERVIEW OF THE DEBATE ON ABROGATION IN THE QUR’AN: PERSPECTIVES OF PROPONENTS AND OPPONENTS. Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi, 8(4), 630-641.

²⁹ Ebu Davud, “Hudud” 22; Katâde, *en-Nâsih ve’l-mensûh*, 39; Mukatil b. Süleyman, *Tefsir*, 5/180; Şâfiî, *İhtilâfû’l-hadis, el-Ümm* (Beyrut: Dâru’l-Fikir, 1403/1983), 8/644; Ebu Abdullah Muhammed b. Nasr el-Mervezi, *es-Sünne*, nşr. Salim Ahmed es-Silefi (Beyrut, y.y. 1408/1998), 94; Taberi, *Tefsir*, 6/495; en-Nehhâs Ahmed b. Muhammed, *Me’âni’l-Kur’ân*, nşr. M. A. es-Sâbûnî (Mekke: Câmîatü Ümmi’l-Kurâ, 1409/1999), 2/39; Cessâs Ebu Bekir Ahmed b. Ali, *Ahkâmü’l-Kur’ân*, nşr. Abdusselam Muhammed Ali Şahin (Beyrut: Dâru’l-Kütübî’l-İlmiyye, 1415/1994), 2/132; Ebû’l-Hasen Ali b. Muhammed b. Muhammed b. Habib el-Mâverdî, *el-Hâvi’l-kebîr fî fikhî mezhebi’l-imami’s-Şâfiî*, thk. Ali Muhammed Muavviz ve Adil Ahmed Abdulmevcud (Beyrut: Daru’l-Kütübî’l-İlmiyye, 1419/1999), 16/79; İbn Hazm Ebu Muhammed Ali b. Ahmed b. Said b. Hazm el-Endelûsî, *el-Muhallâ bi’l-âsar*, thk. Abdulgaffar Süleyman el-Bündar (Beyrut: Daru’l-Fikir, ts.), 6/477; Ebû Ya’lâ Muhammed b. el-Hüseyn b. Muhammed el-Ferrâ, *el-Udde fî usûli’l-fikh*, thk. Ahmed b. Ali (Riyad: bsy. 1410/1990), 1/156; İbn Kudame Ebu Muhammed Abdullah b. Ahmed b. Muhammed b. Kudame, *el-Muğnî*, thk. Abdullah b. Muhsin et-Türki (Riyad: Daru Âlemi’l-Kütüb, 1417/1997), 12/308.

askeri güçlerle Türkiye'mizi bölüp parçalayıp yutmak isteyen Yahudilere, bu ayeti delil getirerek, hoşgörölü mü olacaksınız? Hümanizm, barış, kardeşlik sözleriyle onları affedip “Buyurun, gelin istediğiniz yapın” mı diyeceksiniz?

Halbuki hadisleri referans alan ehl-i sünnete göre, bu ayetin hükmü Tövbe suresinin 29. Ayetiyle nesh edilmiştir:³⁰ “... (Yahudi ve Hristiyanlarla), ezik bir şekilde elleri ile Cizye (vergisini) ödeyinceye kadar, savaşın!”. Ehl-i sünnetin merkezi olan Osmanlı ecdadımız, bu ayetin hükmüyle amel ederek tarihte büyük zaferler kazanmışlar, Avrupa ve Asya’da büyük fetihler yapmışlardır. Gittikleri yerlere, ilim, irfan, adalet, hikmet götürmüşlerdir. Bu durumu çok iyi bilen sömürgeci Avrupalılar, İslam ümmetinin -özellikle Türklerin- bu demir yumruğunu kırıp yumuşatmak için Oryantalist faaliyetlerle “Kur’an Müslümanlığı. Kur’ân bize yeter. Kur’ân dinî” gibi süslü kelimeler ihdas ederek hadisleri inkar edip İslam dinini içten yıkmayı hedeflemiştir.

4. Sefer Ahkâmı

Hadisleri reddedip “Kur’an bize yeter” diyen “Kur’aniyyun” tafesi mensuplarının çelişki ve dalalet içinde olduklarını gösteren diğer bir mes’ele de sefer esnasında namazları kısaltma meselesidir. Bu bahisteki tahlillerimiz, namazlarını kılmayarak (hatta meşruiyetini inkar ederek) dinlerini temelden yıkan Kur’aniyyun tafesi mensuplarını içine almamaktadır. Bilakis bu tahlillerimiz, namazı dinin direği gören³¹ ve namaz kılan “Kur’aniyyûn” tafesine hitap etmektedir. Onların, şehirler arası yolculuklara çıktıkları zaman, dört rekât olan öğle, ikindi ve yatsı namazlarını iki rekât kıldıklarına şahit oluyoruz. Onlara “Neden böyle yapıyorsunuz? Neden dört rekâtlı namazı iki rekât kılıyorsunuz?” diye sorduğumuzda, onların vereceği ancak iki cevap olabilir:

- 1- Canımız, hevamız, keyfimiz böyle istedi.
- 2- Kur’an bize böyle söylediği için.

Birincisini hiç konuşmaya bile gerek duymadan, ikinci ihtimal üzerinde duruyoruz. Onlara “Hangi ayeti delil getiriyorsunuz?” sorusunu sorduğumuzda, onlar ancak şu ayeti delil getirebilir:

“Yeryüzüne ayak vurduğunuz (sefere çıktığınız) zaman, namazları kısaltmanızda bir günah yoktur” (Nisa 4/101).

Ne hikmetse Kur’ancılar ayetin devamını okumuyorlar. Hâlbuki ayetin devamında şu ilave vardır: “Eğer kâfirlerin size bir fitne (zarar) vermesinden korkarsanız...” (Nisa 101)

Görüldüğü gibi, Kur’an’ın zâhiri hükmü, seferde namazları kısaltmayı, kâfirlerden korkma şartına bağlamıştır. O halde onlara “Ey Kur’ancılar! Türkiye’de kâfirlerden korkma tehlikesi yoktur. Gayet güvenli ve emniyetli bir ülkedir. Şehirler arası yolculuklar, gayet konforludur. Peki siz, gerçekten Kur’an’a bağlıysanız, neden namazları kısaltıyorsunuz?” sorusunu sorduğumuzda, onların verebilecekleri ancak üç tane cevap olabilir:

- 1- Keyfimiz böyle istediği için (İşimize böyle geldiği için)
- 2- Anne-babalarımızdan ve dedelerimizden böyle gördüğümüz için. Yani geleneklerimiz bize böyle öğrettiği için
- 3- Hadislerde böyle vârid olduğu için

³⁰Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, nşr. Muhammed Abdülkadir Atâ (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1424/2003), 9/20, “Tefsir” 6, (No. 17743); Katâde, *en-Nâsih ve'l-mensûh*, 41; Mukatil b. Süleyman, *Tefsir*, 1/462; Ebu Muhammed Abdullah b. Vehb b. Müslim el-Misrî, *el-Câmi', Tefsîru'l-Kur'an*, nşr. Meykeluş Mervâtî (by. Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 2003), 3/185; Abdurrezzak b. Hemmam, *Musannef* (by. Dâru't-Te'sîl, 1437/2013), 6/139, “Ehl-i Kitab” 11 (No. 10725); Kasım b. Selam, *en-Nasih ve'l-mensûh*, 1/191; Taberî, *Tefsir*, 10/134; Cessâs, *Ahkâmü'l-Kur'an*, 1/72; Ebu'l-Kasım Hibetüllah b. Selame b. Nasr b. Ali el-Mukrî, *en-Nâsihu ve'l-mensûh*, nşr. Züheyr eş-Şâviş (Beyrut: Mektebetü'l-İslâmî, 1404/1983), 80; Ebu İshak Ahmed b. İbrahim es-Sa'lebî, *el-Keşfu ve'l-beyân an tefsiri'l-Kur'an*, nşr. Salah b. Osman (Cidde: Dâru't-Tefsir, 1436/2015), 11/237; Mekki b. Ebî Tâlip el-Kurtubî, *el-Hidâye ilâ bülûgi'n-nihâye fî ilmi'l-me'âni'l-Kur'an ve tefsîrih*, nşr. Şâhid el-Buşeyhî (by. Câmiatü's-Şârika, 1429/2008), 3/1647; Mâverîdî, *Tefsîr*, *en-Nüket ve'l-uyûn*, nşr. Seyyid b. İbni Abdilmaksud (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, ts.), 2/21.

³¹ Vâkıdî, *er-Ridde*, nşr. Yahya el-Cebbûrî (Beyrut: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 1410/1990), 35; Ebu Abdullah Muhammed b. Ali b. Hasen et-Tirmizî, *Nevâdiru'l-usûl fî ehâdisi'r-Rasûl*, nşr. Abdurrahman Umeyra (Beyrut: Dâru'l-Cil, ts.), 3/136; İbn Hacer el-Askalânî, *et-Telhîsü'l-habîr fî tahrîci ehâdisi'r-Râfi'iyyi'l-kebîr* (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1419/1989), 1/445.

Bu üç cevabın üçü de Kur'anıyyûn taifesini çürütüp yok eden cevaplardır. Zira:

Birinci cevapta: "Keyfine göre bir din anlayışı, İslam diniyle taban tabana zıt bir anlayıştır. Üzerinde durmaya gerek yoktur. İkinci cevapta: Kur'ancılar, 14 asır boyunca, sahabe, tabiin ve sonraki nesillerden bize nakledilen oldukça zengin bir rivayet yapısını "gelenekçi" olmakla itham ederek kendi akıllarınca reddediyorlar. Şimdi bu misalde, geleneğe sarılarak -kendi inkar ettikleri şeyi kendileri yaptıkları için- kendi kendileriyle çelişip kendi kendilerini yok ediyorlar.³² Üçüncü cevapta: Hadislerin hücciyetini kabul etmiş olurlar. Böylece Ehl-i Sünnet dairesi içine girerler. Biz de bundan memnun oluruz.

Ehl-i sünnetin bu konudaki tutumunu izah etmeden geçmek mümkün değildir: Bir sahabi, Hz. Ömer'e şöyle bir soru sorar: *Allah Teala Kur'an-ı Kerim'de "Kafirlerin size zarar vermesinden korkarsanız, namazları kısa kılmanızda bir sakınca yoktur" (Nisa 101) buyuruyor. Şimdi insanlar tam bir emniyet içerisinde midirler! (Yani bu emniyet içerisinde namazları kısaltmak caiz değil midir?). Hz. Ömer bu soruya şu cevabı veriyor: Bu soru benim de dikkatimi çekti ve ben Allah Rasülü'ne (s.a.v.) bu soruyu sordum. O şu cevabı verdi: (Seferlerde namazı kısaltmak), Allah'ın size sadakasıdır. Kabul edin Allah'ın sadakasını".³³ Açıkça görüldüğü gibi bu hadis, düşman korkusu olmasa bile, seferlerde namazı kısaltmanın caiz olduğu hükmünü vermektedir.*

5. Kedi, Köpek, Eşek Eti Yemek Kur'ancılara Göre Helal Mi?

Hadisleri reddedip sadece Kur'an'a dayalı bir din anlayışı getirmek isteyenlere şu soruyu sormak gerekir: Sizin dininizde³⁴ kedi, köpek, eşek, kurt, ayı, aslan, kaplan, kartal eti yemek helal midir? Sadece Kur'an'a bakın ve bu hayvanların etlerinin helal olup olmadığını söyleyin.

Onlar Kur'an'ı bin defa okusalar, kedi, köpek, eşek, at, ayı, kurt, aslan, kaplan etinin açıkça haram olduğunu söyleyen bir ayet bulamazlar. Tam tersine, helal olduğuna işaret eden, belirli dört çeşit etten başka haram edilen bir şey yoktur manasındaki (En'âm 6/145) ayetini bulurlar.

Nitekim İstanbul'da Kur'anıyyûn taifesi mensuplarından bir zât, bu ayeti delil göstererek, bizzat bana, "İslam'da domuz eti, akıtılmış kan, leş ve Allah'tan başkası ismine kesilmiş hayvanlardan başka haram edilen bir yiyecek yoktur" (En'âm 6/145) dedi. Ben kendisine "O halde siz, kedi, köpek, eşek, yılan, ayı eti yiyormusunuz?" diye sorduğumda "Ben yemiyorum. Ama isteyen yiyebilir" cevabını verdi.³⁵

Görüldüğü gibi Kur'anıyyûn taifesi mensuplarına göre, kedi, köpek eti yemek helaldir. Eşek, at, kurt, ayı, aslan, kaplan, yılan, çıyan eti yemek caizdir! Zira onlara göre, bu hayvanların etlerinin haram olduğuna dair Kur'an'da açık bir ayet yoktur.

Yukarıda da söylediğimiz gibi, bir ayeti doğru anlamamanın en önemli yöntemlerinden biri de o ayetin hangi bağlamda ve ne sebep ile indiğine bakmaktır.³⁶ En'âm suresi 145. âyet, Mekke'de nâzil

³² Önemli not: Kur'anıyyûn taifesinin bu misalde geleneğe göre hareket etmesi ile ehl-i hadisi "gelenekçi" olmakla itham etmesi arasında çok büyük fark vardır. Zira onlar bu misalde hiçbir akli ve nakli delil olmadan körü körüne geleneğe bağlı olmuşlardır. Halbuki ehl-i hadisin geleneğe bağlı kalmasının altında sayısız akli, nakli ve akademik delil vardır.

³³ Müslim, *el-Câmi'u's-Sahih*, nşr. Ahmed b. Rifat (Türkiye: Dâru't-Tibâ'ati'l-Amira, 1334/1910), 2/143, "Salatü'l-müsâfirîn" 1; Abdurrezzak, *Musannef* "Salât" 309; Şâfiî, *İhtilafu'l-hadis, el-Ümm*, 8/602; Şâfiî, *el-Müsned* (Beyrut, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1400/1991), 24; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, nşr. Şuayb el-Arnaut (by. Müessesetü'r-Risale, 1421/2001), 1/308, (No.174); Dârimî, *Müsned*, nşr. Hüseyin Selim Esed ed-Dârânî (Suudi Arabistan, Dâru'l-Muğni, 1412/2000), 2/945 (No.1546); İbn Mace, *Sünen*, nşr. Muhammed Fuad Abdalbaki (by. Dâru lhyâi'l-Kütübi'l-Arabiyye, ts.), 1/339, "Salât" 73, (No.1065); Ebu İsa Muhammed b. İsa et-Tirmizi, *Sünen*, nşr. Ahmed Muhammed Şakir (Mısır: Matba'atu Mustafa el-Halebi, 1395/1975), 5/242, "Tefsiri" 4 (No. 3034); Nesâî, *Sünen*, nşr. Hasen Muhammed el-Mes'udi (Kahire: Mektebetü't-Ticâra, 1348/1930), 3/116 "Taksîru's-Salât" 1, (No.1433)

³⁴ Buradaki din kelimesi, hukuk ve şeriat anlamında kullanılmıştır: "Firavun dedi ki: Bırakın beni Musa'yı öldüreyim de o rabbini çağırınsın! Muhakkak ki ben, onun (Musa'nın), sizin dininizi değiştirmesinden yahut yeryüzünde fesat çıkarmasından korkuyorum" (Gafir: 40/26).

³⁵ Bu zat, İstanbul'un bir ilçesinde, ana okulu, ilkokul, ortaokul ve liseden oluşan ve binden fazla öğrencisi olan bir kolejlin sahibi. Kendi adına açtığı P.... Kolejleri'nin kurucu müdürü M.P. Onlarca öğretmenin, müdürün, memurun patronu.

³⁶ Bir ayetin hangi sebeple indiğini öğrenmenin tek yolu, o ayet inerken, bunu gözüyle gören ve kulağıyla işiten sahabeden nakledilen hadislerle müracaat etmektir. Bundan başka hiçbir yol yoktur.

olmuştur.³⁷ Yani İslam'ın ilk dönemlerinde inmiştir. Ahkâm ayetlerinin nihâi hükmünü belirleyen ayetler ise Medine'de nâzil olmuştur. Halbuki bu ayet (En'âm 6/145), siyakından da anlaşılabilirliği gibi, kafalarına göre bazı hayvanların etlerini haram eden müşriklere cevap olarak inmiştir. Zira Mekke'deki müşrikler “*Şu hayvanlar ve mahsuller yasaktır. Onları bizim dilediğimiz kimselerden başkası yiyemez*” dediler (En'âm 6/138). Yine Mekke'li müşrikler, kafalarına göre, “*Şu hayvanların karnındakiler (doğacak yavru hayvanlar), sadece erkeklerimize özeldir. Kadınlarımıza haramdır*” dediler (En'âm 6/139). Müşrikler, heva ve heveslerine göre bazı hayvanların etlerini kadınlara haram ettiler. Yani kafalarına göre yasaklar koydular. Bu yasakları topluma kabullendirebilmek için de onları -Allah yasaklamış gibi- Allah'a iftira attılar. Bu nedenle müşriklerin koyduğu birçok yasağın yanlış olduğunu beyan etmek için, leş, domuz eti, Allah'tan başkası adına kesilmiş hayvan etleri ve akıtılmış kandan başka haram edilen bir şeyin olmadığını ifade eden En'âm suresinin 145. ayeti indi

Fakat Kur'aniyyun taifesinin anladığı gibi “*İslam'da bu ayette belirtilenlerin haricinde haram edilen başka bir yiyecek ve içecek yoktur*” sonucuna varmak, fâhiş bir hatadan daha da öte, bizzat Kur'an'ı inkardır, Kur'an'a aykırıdır. Zira Medine döneminde inen Maide 4/3 ayetinde -yukarıda haram edilen etlere ilave olarak- kafasına çuval geçirilip boğularak öldürülen hayvanlar, yüksek bir yerden atılıp düşürülerek öldürülen hayvanlar, kafasına tokmak, kurşun, taş, vs. vurularak öldürülen hayvanlar, boynuzlanarak öldürülen hayvanlar da haram edilmiştir.³⁸

Ehl-i Sünnet'e göre, kedi, köpek, ayı, kurt, eşek, sırtlan, aslan, kaplan, yılan, fare, akrep, karga, kartal gibi hayvanların etleri -sahih hadislerin delaletiyle- haramdır, yenilemez.³⁹ Zira Hz. Peygamber (s.a.v.) pençeli bütün hayvanların etlerini haram etmiştir.

«أَكْلُ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ حَرَامٌ»

“Pençeye sahip bütün yırtıcıların etleri haramdır”.⁴⁰

6. Mut'a Nikahı Kur'ancılara Göre Helal Midir?

Hadisleri reddedip “Kur'an bize yeter” diyenlerin, İslam Hukuku'nun birçok ahkâmını “Kur'an'da böyle bir şey yok” diyerek inkâr ettiklerine şahit oluyoruz. Bu taifenin basın yayın organlarında savunuculuğunu yapanlara şu soruyu soruyoruz: Size göre Mut'a nikahı⁴¹ helal midir, haram mıdır? Sadece Kur'an'a bakın ve cevap verin.

Onların bu soruya verebilecekleri cevap sadece iki tanedir:

- 1- Helaldir.
- 2- Haramdır.

Birincisini savunup “Helaldir” diyenlere, ilimle cevap verilebilecek hiçbir şey yoktur. Zira onlar ilim dilinden anlayacak seviyede değildir. Onlara anlayacakları dilden konuşarak şu soruyu sormak gerekir: Siz, kızınızı yahut kız kardeşinizi, belirli bir ücret karşılığında, bir erkeğe bir saatliğine yahut bir günlüğüne nikahlar mısınız?

³⁷ Bir ayetin nerede ve ne zaman indiğini, Mekki mi Medeni mi olduğunu yine hadislerden öğreniyoruz.

³⁸ Maide: 5/3.

³⁹ Buhari, Sayd 28, 29; Müslim, Sayd 3, 5, 6, Mâlik b. Enes, *Muvatta'*, nşr. Muhammed Fuad Abdulbaki (Beyrut: Dâru İhyâ'it-Türâsî'l-Arabi, 1406/1985), 2/496, “Sayd” 4; Abdullah b. Mübarek, *el-Müsned*, nşr. Subhi el-Bedrî (Riyad, Mektebetü'l-Me'ârif, 1407/1986), 111; Şâfiî, *el-Ümm*, 2/272; Tayâlisî, *Müsned*, 2/355, (No.1109); Ebu Abdullah Muhammed b. Ömer el-Vâkidi, *el-Megâzî*, nşr. Mâr Seden (Beyrut: Dâru'l-A'lemî, 1409/1989), 2/660; Abdurrezzâk, *Musannef*, “Menâsik” 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70; Humeydî, *Müsned*, thk. Hasen Selim Esed (Dimaşk: Dâru's-Sikâ, 1996), 1/380, (No. 401); İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, nşr. Sa'd b. Nâsir (Riyad: Dâru Küñûzi İşbîliyyâ, 1436/ 2016), 11/21, “Sayd” 38; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, (No.1254); İbn Zenceviyye, *el-Emvâl*, nşr. Şakir Zîb Feyyâz (Suudi Arabistan, Kral Faysal İslami Araştırmalar Merkezi, 1406/1986), 379 (No.619); Dârimî, *Müsned* (No.2023).

⁴⁰ Buhari, Sayd 28, 29; Müslim, Sayd 3, 5, 6; Ebu İsmail Abdullah b. Muhammed b. Ali el-Hirevî, *Zemmü'l-kelam ve ehlüh*, nşr. Abdurrahman b. Abdülaziz (Medine: Mektebetü'l-Ülûm ve'l-Hikem, 1416/1996), 2/50 – 73.

⁴¹ Bir erkeğin bir kadından muvakkaten faydalanması şeklinde yapılan nikaha Mut'a nikahı denir. Yani bir erkek, bir kadına ücret ödeyerek bir saat (bir gün, bir hafta, bir ay, bir sene) gibi belirli bir süreliğine nikah yapar. Süre bittiğinde birbirinden ayrılırlar. Bkz. Muhammed b. İdris eş-Şâfiî, *el-Ümm* (Beyrut: Dâru'l-Fikir, 1403/1983), 5/85.

İkincisini savunup “Haramdır” diyenlere, mut’a nikahını savunan birisi çıkıp “Kur’an’dan mut’a nikahını yasaklayan bir delil getirin” dediğinde, Kur’aniyyun taifesi şaşırıp kalacaktır. Zira Kur’an’da Mut’a nikahını haram eden açık bir ayet yoktur.

İşte o zaman “Bize Kur’ân yeter” diyenler, gittikleri yolun ne kadar hatalı ne kadar çirkin ne kadar kötü olduklarını anlayacak ve hadislerle sarılmaktan başka bir kurtuluş yolu bulamayacaktır. Zira birçok hadis-i şerifte Peygamberimiz (s.a.v.), mut’a nikahını açıkça haram etmiştir:

*“Hz. Peygamber (s.a.v.) Hayber’in fethedildiği gün, nikah-ı Muta ve ehil eşeklerin etini yasakladı”.*⁴²

Hayle bint Hakîm, Hz. Ömer’in huzuruna çıktı ve *“Muhakkak ki Rabîa b. Ümeyye bir kadından faydalandı (Mut’a yaptı) ve kadın hamile oldu”* dedi. Hz. Ömer *“Bu yaptığı, Mut’a nikahı! Eğer bunu önceden bilseydim, kesinlikle recim uygulardım”* dedi.⁴³

Ebu Ruhm el-Gifârî’den (r.a.) naklen: Hayber kalesini muhasara altına aldığımız günlerde çok sıcak vardı. Biz de çok şiddetli acıkmıştık. Bir de yirmi yahut otuz tane eşek kaleden dışarı çıktı. Yahudiler onları içeriye alamadılar. Zira kalenin yapısı buna müsait değildi. Böylece Müslümanlar o eşekleri aldılar, kestiler, ateşte pişirdiler ve etlerini tabaklara koydular. Onlar bu haldeyken Resulullah (s.a.v.) geldi. Durumu sordu. Cevabı alınca, bir münadi’ye şu ilanı yapmasını emretti: *“Muhakkak ki Allah’ın Resulü, size, evcil eşekleri, mut’a nikahını ve pençeye sahip her hayvanın etini haram ediyor”*. Bunun üzerine sahabiler ellerini tabaklara uzatmadılar.⁴⁴

Burada “Kur’aniyyûn” taifesi mensuplarından belki şöyle bir itiraz gelebilir: Belirli bir müddet (bir gün, bir saat, bir hafta, vs.) ile sınırlı olarak yapılan bir nikah zinadır. Dolayısıyla *“Zina edenlere yüz değnek vurun”*⁴⁵ ayetinin içine girer. Yani mut’a nikahının haram olduğuna dair Kur’an ayeti vardır (Kur’an bize yeter). Hadislere ihtiyaç yoktur.

Bu itiraza cevabımız şudur: Mut’a nikahının zina olduğu ve *“Zina edenlere yüz değnek vurun”*⁴⁶ ayetinin içine girdiğine dair sizinle aynı fikirdeyiz. Lakin birisi çıkıp⁴⁷ *“Hayır. Mut’a nikahı bu ayetin içine girmiyor. Çünkü ayette belirtilen zina, hiçbir nikah olmadan yapılan cinsel ilişkidir. Halbuki bizim ilişkimizde nikah vardır. Şahitler vardır. Mihir de vardır”* diye itiraz ettiğinde siz şaşırıp kalacaksınız. Biz ise bu hadisleri onların önüne koyarak Mut’a nikahının haram olduğunu onlara ispatlamış oluyoruz.

7. Kur’ancıların Miras Hukukundaki Çelişkisi

Hadisleri reddedip sadece Kur’an’ı esas alan “Kur’aniyyun” taifesinin ahkâm ayetlerinde çelişki ve tenakuza düştükleri bir başka konu da Miras Hukuku’dur. Miras hukuku, tarihte ve günümüzde, dünyanın bütün toplumlarını yakından ilgilendiren önemli bir meseledir. Zira ölen her insan, az veya çok, geriye bir mal bırakmaktadır. Dünya miras hukuklarını incelediğimizde, güçlü olan mirasçının, geriye kalan bu malı kendi lehine paylaştırdığını, kadın, kız, yetim ve küçük çocukların haklarını yediğine şahit oluyoruz.⁴⁸ Bu nedenle Allah Teala, 12 saklı paylı mirasçıdan (ashab-ı ferâiz) sekizinin

⁴² Buhari, *Megâzi* 56, (no.3979) ve *Nikah* 32 (No. 4825); Müslim, *Nikah* 2 (No.11, 1404); Malik b. Enes, *Muvatta’*, Nikah 18 (No. 41); Humeydî, *Müsned* (No. 869), Müsned-i Sebra b. Ma’bed el-Cühenî; Dârimî, *Müsned* (No. 2242), Ma’bed el-Cühenî; Ebu Ubeyd Kasım b. Selam, *en-Nâsîh ve’l-mensûh*, 73 (No: 122).

⁴³ Malik b. Enes, *Muvatta’*, “Nikah” 18 (No. 42).

⁴⁴ Vâkıdî, *el-Megâzî*, 2/660. Savaş esnasında, çok şiddetli bir açlık çekerken, nefisleri en şiddetli bir iştahla yemek yemeyi isterken; Hz. Peygamber’in yasağına uyup ellerini önlerinde hazır bulunan ete uzatmayan bütün sahabeye selam olsun.

⁴⁵ Nur 24/2.

⁴⁶ Nur 24/2.

⁴⁷ Bir oryantalist, müşrik, kâfir yahut Mut’a nikahını savunan bir Müslüman.

⁴⁸ Zahit İmre, Hasan Erman, *Miras Hukuku*, İstanbul, Der Yayınları, 2017, 13.bsm, 4-5; Ahmet Nar, *Türk Miras Hukukunda Tenkis* (İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı, Doktora Tezi, 2015), 3-4; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2017), 7.bsm, 10; Ali Naim İnan, Şeref Ertaş, Hakan Albaş, *Miras Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2019) 10.baskı, 45

bayanlardan ve kızlardan oluşan İslam Miras Hukukunu beşeriyete hediye etmiştir. Her hak sahibine hak ettiği oranda hakkını vererek muazzam bir hukuk sistemi indirmiştir.⁴⁹

Fakat Kur'ancılar, hadisleri reddederek, böyle muazzam bir yapıyı da yıkmayı hedeflemiştir. Miras hukukunda Kur'aniyyun taifesinin çelişki ve tenakuza düşüp Kur'an ahkâmında sapıttığını gösteren misallerden bir tanesi de “*Kız kardeşin mirası*” meselesidir. Zira Nisa suresinin başı (12. Ayet) kız kardeşin payını çok açık ve net bir rakamla 1/6 olarak belirlemiştir. Fakat surenin en son ayetinde kız kardeşin payı (1/2) yarım pay olarak belirtilmiştir.

Bir oryantalist (kafir, müşrik), Kur'ancılara “*Kız kardeşin payı 1/2 midir yoksa 1/6 mıdır? Bu rakamlardan hangisi doğrudur?*” sorusunu sorduğunda hadislere müracaat etmeyen Kur'aniyyun taifesi şaşırıp kalacaktır. Zira 1/2 dese, 1/6 diyen ayeti inkardan küfre düşecektir. 1/6 dese, 1/2 diyen ayeti inkardan küfre düşecektir. Her ikisi (hem 1/2 hem de 1/6) dese, akla aykırı olduğundan tımarhaneye sevk edilecektir.

Halbuki hadisler, kız kardeşin payının 1/6 olduğunu beyan eden ayetteki (Nisa 4/12) kız kardeşin anne-bir kız kardeş olduğunu, surenin sonunda 1/2 diyen ayetteki (Nisa 4/176) kız kardeşin ise anne-baba bir (öz) kız kardeş olduğunu bildirmektedir. Yani ikisi farklı mirasçıdır. Babaları farklı anneleri bir olan kız kardeşin payı 1/6,⁵⁰ anne ve babası bir (öz) kız kardeşin payı ise 1/2'dir.⁵¹ Bu konuda sahabe icma etmiştir. Kur'an'ı bize nakleden sahabe arasında, bu konuda, hiçbir ihtilaf yoktur.⁵² Hatta Sa'd b. Ebi Vakkas (r.a.) gibi bazı sahabiler, Nisa 4/12. ayette geçen “*Uht (kız kardeş)*” kelimesini “*Min ümmih (Anne-bir)*” şeklinde okumuştur.⁵³

Hadisleri reddedip “Kur'an bize yeter” diyenlerin, Kur'an ahkâmındaki çelişki, tenakuz ve çıkmazları, bu makalede zikredilenlerle sınırlı değildir. Bilakis çok daha fazladır. Zikredilenler, zikredilmeyenlere nispetle devede kulak misali bile değildir. Diğer araştırmacılar çok daha fazla tenakuz ve çelişki ortaya çıkarabilir. Hadd-i zatında “Kur'an bize yeter” diyenlerin çelişki ve tenakuzları, sadece Kur'an ahkâmıyla da sınırlı değildir. Bilakis Kur'an'ın kıssaları, öğüt ve mev'izaları, uyarı ve müjdeleri, cennet ve cehennem, ahiret, nübüvvet, uluhiyyet gibi daha birçok konuda Kur'aniyyun taifesi sayılamayacak kadar çok çelişki ve tenakuz içerisindedir.

Sonuç

- Kur'an'ı doğru anlamak, ayetler arasında hiçbir çelişkinin olmadığını görmek, hangi ayetin önce hangi ayetin sonra indiğini bilmek, ayetlerin hangi sebeple indiğini tespit etmek için hadislere müracaat etmek elzemdir.

- Kur'an ahkâmına muhalif olan (helalini haram, haramını helal kılan) hiçbir sahih hadis olmadığı gibi zayıf hadis de yoktur. Lakin hadislere müracaat etmeden “Bize sadece Kur'an yeter” anlayışına göre, içki helal olabilir. Kedi, köpek, yılan, eşek eti yenebilir. Mut'a nikahı yapılabilir. Birçok helaller haram, haramlar da helal yapılabilir.

⁴⁹ Fehmi Çiçek, *Türk Medeni Kanunu İle Mukayeseli Manzum İslam Miras Hukuku* (İstanbul: Erkam Yayınları, 2022), 1-7.

⁵⁰ Cürcânî Seyyid Şerif, *Şerhu's-Sirâciyye* (Beyrut: Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1439/2018), 65; Mevsilî, *el-İhtiyar li ta'lîli'l-muhtâr*, nşr. Muhsin Ebu Dakîka (Dimaşk: yy. 1395/1975), 2/87; Mardîni Muhammed b. Muhammed Sebt el-Mârdîni, *Şerhu'l-Manzumi't-Rahabiyye*, nşr. Mustafa Dîb Buğa (Dimaşk: Dârü'l-Kalem, 1435/2004), 61; Berkî Ali Himmet, *İslam Hukukunda Feraiz ve İntikal*, nşr. İrfan Yücel (Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1966), 53; Sâbûnî Muhammed Ali, *el-Mevâris fi ş-şer'ati'l-islâmiyye* (Kahire: Dârü'l-Hadîs, ts.), 59.

⁵¹ Cürcânî, *Şerhu's-Sirâciyye*, 71-72; Mevsilî, *İhtiyar*, 2/90-91; Mardîni, *Şerhu'r-Rahabiyye*, 48-49; Berkî, *Feraiz ve İntikal*, 60; Sâbûnî, *Mevâris*, 51.

⁵² Mevsilî, *İhtiyar*, 2/ 87; İbnü'l-Münzir, *el-İsrâf 'alâ mezâhibi'l-ulemâ*, 4/326; Ebu Abdullah Süfyan b. Said b. Mesrûk es-Sevrî, *el-Ferâiz*, nşr. Muhammed b. Muhammed el-Haddâd (Riyad: Dârü'l-Âsime, 1410/1993), 28; Malik b. Enes, *Muvatta'*, nşr. Mustafa el-A'zamî (Abu Dabi: Müessesetü Zâyid b. Sultan, 14025/2004), 3/736 (No. 1879); Mukatil b. Süleyman, *Tefsir*, 1/361; Taberi, *Tefsir*, 8/61 (No. 8772); İbnü'l-'Alâ, Ebu'l-Fazl Bekir b. Muhammed b. 'Alâ, *Ahkâmü'l-Kur'an*, nşr. Selman es-Samedî (İmârât: Câizetü Deyyî'd-Düveliyye, 1437/2016), 1/328; Cassâs, *Ahkâmü'l-Kur'an*, 2/113.

⁵³ Ebu Ubeyd Kasım b. Selam, *Fazâilü'l-Kur'an*, nşr. Mervan el-Atıyye (Dimaşk, Daru ibn Kesir, 1415/1995), 297; Said b. Mansur, *Sünen*, nşr. Sa'd b. Abdullah (by. Dârü's-Samî'i, 1417/1997), 3/1187, “Fazâilü'l-Kur'an” 4, (no. 597); Dârimî, *Müsned* (No. 3018); İbn Ebî Hâtim Ebu Muhammed Abdurrahman b. Muhammed b. İdris, *Tefsiru'l-kur'ani'l-azîm*, nşr. Esad Muhammed Tîb (Suudi Arabistan, Mektebetü Nezzâr, 1419/1999), 3/888.

- Kur'an'da geçen bütün kıssaların detaylarını (şahıs, yer ve zaman isimlerine varıncaya kadar) sahih hadislerden öğreniyoruz. Zira Hz. Peygamber (s.a.v.) bu kıssaların detaylarını sahabeye nakletmiş, sahabe de tabiîn'e, onlar da nesilden nesile bize nakletmiştir. Elbette ki bu haberlerin doğrusunu yanlışından ayıran hadis usulü ilmi doğmuştur. Bu ilim dünya tarihinde başka bir ümmette görülmemiştir. Hadislere müracaat etmeden Kur'an kıssalarının tafsilatını öğrenmek mümkün değildir. Kur'an kıssalarının detayları hakkında, sahih hadislere müracaat etmeden, söylenen bir söz, bâtil bir söz olmaktan ileriye geçmeyecektir.

- Kur'an'ın emir ve yasaklarının birçoğu mücmel, mutlak ve umumidir. Tafsilatı, kaydı ve hususiyeti yoktur. İşte bunların tafsilatını, sınırlarını ve hususiyetini hadislerden öğreniyoruz. Mesela Kur'an "Namaz'ı ikame edin" emrini verir. Lakin namazın nasıl kılınacağını, rekatlarını, tesbihat ve zikirlerini söylemez. Sabah namazını iki rekat, öğleyi ve ikindiye dört, akşamı üç, yatıyı dört rekat kılmayı beyan etmez. Zira bunları hadislere bırakır. Hadis kitaplarımız namaz ahkâmıyla doludur. Hadisleri reddedip "Bize Kur'an yeter" diyen bir zihniyet, kendi kafalarına göre bir namaz şekli (din) uydurup böylece hem dünya hem de ahirette hüsrana uğramaya götüren bir zihniyettir.

- "Kur'an bize yeter" diyen bir zihniyete göre, bir saatliğine (yahut bir günlüğüne) nikah yapmak (Mut'a nikahı) caiz olabilir. Nişan üstüne nişan, alış-veriş üstüne alış-veriş yapılabilir.

- Hadisleri referans almayanlara göre- ilgili Kur'an ayetine dayanarak- ihanet eden Yahudi ve Hristiyanlara müsamahalı davranılabilir.

- "Kur'an bize yeter" diyen bir düşünce, sadece hadisleri inkâr etmekle kalmayıp Kur'an'ın içinde birçok çelişki, tenakuz ve ihtilaf olduğu sonucuna da götüren bir düşüncedir (Kız kardeşin mirası meselesinde olduğu gibi). Yani Kur'an'a da zarar veren bir düşüncedir.

- Türkiye'de Hadisleri reddedip "Kur'an bize yeter" düşüncesini savunanlar, İslam'ı içten yıkmak isteyen Yahudi ve Hristiyan oryantalistlerle, ya bilerek bir iş birliği içerisinde ya da bilmeyerek onların oyunlarına alet olmaktadır. Zira oryantalistler de hadislere güvenilmeyeceğini savunmaktadır.

- Hadisleri reddedip "Kur'an bize yeter" düşüncesi, Endülüs, Selçuklu ve Osmanlı medeniyetlerinin temeli olan İslam Hukukunu (fıkhını) yıkmaya götüren bir düşüncedir. Bu düşünce sadece İslam fıkhını değil, tefsir, hadis, siyer, akide gibi birçok İslami ilimleri de yıkmaktadır. Zira bu ilimlerin temeli Kur'an ve hadislere dayanmaktadır.

Kaynakça / References

- Abdullah b. Mübarek, Ebu Abdurrahman. el-Müsned. thk. Subhi el-Bedrî. Riyad: Mektebetü'l-me'ârif, 1407/1986.
- Abdurrezzak b. Hemmam es-San'ânî, Ebu Bekir. Musannef. By: Dâru't-te'sîl, 1437/2013.
- Ahmed b. Hanbel. Müsned. thk. Şuayb el-Arnaut. By: Müessesetü'r-risale, 1421/2001.
- Albaş*, Hakan. Miras Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.
- Azim Âbâdî, Şerefü'l-hak. Avnu'l-ma'bûd fî şerhi sünen-i Ebi Dâvud. Delhi: Matbaatü'l-ensâriyye, 1323.
- Berkî, Ali Himmet. İslam Hukukunda Feraiz ve İntikal. thk. İrfan Yücel. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1966.
- Beyhakî, Ebu Bekir Ahmed b. Hüseyin b. Ali. es-Sünenü'l-Kübrâ. thk. Muhammed Abdülkadir Atâ. Beyrut: Dâru'l-kütübî'l-ilmiyye, 1424/2003.
- Bezzâr, Ebu Bekir Ahmed b. Amr b. Abdülhâlih. Müsned. Medine: Mektebetü'l-ulûm ve'l-hikem, 1988.
- Buhârî, Ebu Abdullah Muhammed b. İsmail. el-Câmi'u's-sahîh. thk. Mustafa Dîb el-Boğâ. Dimâşk: Dâru İbn Kesir ve Dâru'l-yemâme, 1414/1993.
- Cessâs, Ebu Bekir Ahmed b. Ali. Ahkâmü'l-Kur'an. thk. Abdusselam Muhammed Ali Şahin. Beyrut: Dâru'l-kütübî'l-ilmiyye, 1415/1994.
- Cezerî, İbnü'l-Esîr, Ebu's-sa'adât Mecdüddin b. Muhammed b. Muhammed b. Muhammed. Câmi'u'l-usûl fî ehâdisi'r-rasûl. By: Mektebetü dâru'l-beyân, 1389/1969.
- Cürcânî, Seyyid Şerif. Şerhu's-Sirâciyye. Beyrut: Dârü'l-kütübî'l-ilmiyye, 1439/2018.
- Çiçek, Fehmi. Türk Medeni Kanunu İle Mukayeseli Manzum İslam Miras Hukuku. İstanbul: Erkam yayınları, 2022.
- Dârimî, Ebu Muhammed Abdullah b. Abdurrahman b. Fazl. Müsned. thk. Hüseyin Selim Esed ed-Dârânî. Suudi Arabistan: Dâru'l-muğnî, 1412/2000.
- Ebu Davud, Süleyman b. el-Eş'âs es-Sicistânî. Sünen. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1981.
- Erman, Hasan. Miras Hukuku. İstanbul: Der Yayınları, 2017.
- Ertaş, Şeref. Miras Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.
- Ferrâ, Ebu Zekerîyya Yahya b. Ziyad b. Abdullah ed-Dîlemî. Meânî'l-kur'an. thk Ahmed Yusuf Necati, Muhammed Ali Neccâr, Abdülfettah İsmail Şelebi. Mısır: Dârü'l-mısriyye, ts.
- Ferrâ, Ebû Ya'lâ Muhammed b. el-Hüseyn b. Muhammed el-Ferrâ. el-Udde fî usûli'l-fikh. thk. Ahmed b. Ali. Riyad: bsy. 1410/1990.
- Hirevî, Ebu İsmail Abdullah b. Muhammed b. Ali. Zemmü'l-kelam ve ehlüh. thk. Abdurrahman b. Abdülaziz. Medine: Mektebetü'l-ulûm ve'l-hikem, 1416/1996.
- Humeydî, Ebu Bekir Abdullah b. Zübeyr b. İsa. Müsned. thk. Hasen Selim Esed. Dimâşk: Dâru's-sikâ, 1996.
- İbn Ebî Hâtîm, Ebu Muhammed Abdurrahman b. Muhammed b. İdris. Tefsiru'l-Kur'ani'l-azîm. thk. Esad Muhammed Tîb. Suudi Arabistan: Mektebetü nezzâr, 1419/1999.
- İbn Ebi Hâtîm, Ebu Muhammed Abdurrahman b. Muhammed b. İdris et-Temîmî. Tefsîrü'l-Kur'ani'l-azim. thk. Esad Muhammed et-Tîb. Suudi Arabistan: Mektebetü nezzâr Mustafa el-Bâz, 1419.
- İbn Ebî Şeybe, Ebu Bekir Abdullah b. Muhammed b. Ebî Şeybe. Musannef. thk. Sa'd b. Nâsır. Riyad: Dâru künûzi İşbîlîyâ, 1436/ 2016.
- İbn Ebî Şeybe. Musannef. thk. Kemal Yusuf el-Hût. Lübnan: Dâru't-tâc, 1409/1989.
- İbn Hacer, Ebu Fazl Ahmed b. Ali b. Muhammed b. Ahmed b. Hacer el-Askalânî. et-Telhîsü'l-habîr fî tahrîci ehâdisi'r-Râfi'iyyi'l-kebîr. Beyrut: Dâru'l-kütübî'l-ilmiyye, 1419/1989.
- İbn Hazm, Ebu Muhammed Ali b. Ahmed b. Said. el-İhkâm fî usûli'l-ahkâm. thk. Ahmed Muhammed Şâkir. Beyrut: Dâru'l-âfâkî'l-cedîde, ts.

- İbn Hazm, Ebu Muhammed Ali b. Ahmed b. Said b. Hazm el-Endelüsî. el-Muhallâ bi'l-âsâr. thk. Abdulgaffar Süleyman el-Bündar. Beyrut: Daru'l-Fikir, ts.
- İbn Kudame, Ebu Muhammed Abdullah b. Ahmed b. Muhammed b. Kudame. el-Muğnî. thk. Abdullah b. Muhsin et-Türki. Riyad: Daru âlemi'l-kütüb, 1417/1997.
- İbn Mace, Ebu Abdullah Muhammed b. Yezid el-Kazvî. Sünen. thk. Muhammed Fuad Abdalbaki. By: Dâru ihyâi kütübî'l-arabiye, ts.
- İbn Münzir, Ebu Bekir Muhammed b. İbrahim b. el-Münzir. el-İşrâf alâ mezâhibi'l-ulemâ. thk. Sağır Ahmed el-Ensari. Mekke: Mektebetü Mekke, 1425/2004.
- İbn Zenceviyye, Ebu Ahmed Humeyd b. Mahled b. Kuteybe. el-Emvâl. thk. Şakir Zîb Feyyâz. Suudi Arabistan: Kral Faysal İslami Araştırmalar Merkezi, 1406/1986.
- İbnü'l-'Alâ, Ebu'l-Fazl Bekir b. Muhammed b. 'Alâ. Ahkâmu'l-Kur'an. thk. Selman es-Samedî. İmarat: Câizetü deyyi'd-düveliyye, 1437/2016.
- İbnü'l-Cevzî, Ebu'l-Ferec Abdurrahman b. Ali b. Muhammed. thk. Abdürrezzak el-Mehdî. Beyrut: Dâru'l-kütübî'l-arabî, 1422/2002.
- İlyas, Mustafa. Tefsirde Kur'anîyyûn ve Mealcilik Ekolünün Mukayesesi. Rize: Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- İmre, Zahit. *Miras Hukuku*. İstanbul: Der Yayınları, 2017.
- İnan, Ali Naim. *Miras Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2019.
- Kâsım b. Selam el-Herevî, Ebu Ubeyd. en-Nasih ve'l-mensûh. thk. Muhammed Salih. Riyad: Mekterbetü'r-rüşd, 1418/1997.
- Kâsım b. Selam. Fazâilü'l-kur'an. thk. Mervan el-Atıyye. Dimaşk: Daru ibn Kesir, 1415/1995.
- Katâde b. Diâme es-Seddûsî, Ebu'l-Hattab. en-Nâsih ve'l-mensûh. thk. Hâtım Sâlih. Bağdat: Müessesetü'-risâle, 1418/1999.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Miras Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2017.
- Mâlik b. Enes. Muvatta'. thk. Muhammed Fuad Abdalbaki. Beyrut: Dâru ihyâi't-türâsî'l-arabi, 1406/1985.
- Mâlik b. Enes. Muvatta'. thk. Mustafa el-A'zamî. Abu Dabi: Müessesetü Zâyid b. Sultan, 14025/2004.
- Mardîni, Muhammed b. Muhammed, Sebt el-Mârdîni. Şerhu'l-Manzumeti'r-Rahabiyye. thk. Mustafa Dîb Buğa. Dimaşk: Dâru'l-kalem, 1435/2004.
- Mâturîdî, Ebu Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmud. Tefsîrü'l-Mâturîdî. thk. Mecdi Bâslûm. Beyrut: Dâru'l-kütübî'l-ilmîyye, 1426/2005.
- Mâverdî, Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Muhammed b. Habib. Tefsîr, en-Nüket ve'l-uyûn. thk. Seyyid b. İbni Abdilmaksud. Beyrut: Dâru'l-kütübî'l-ilmîyye, ts.
- Mâverdî, Ebü'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Muhammed b. Habib. el-Hâvi'l-kebîr fî fıkhi mezhebi'l-imami's-Şâfiî. thk. Ali Muhammed Muavviz ve Adil Ahmed Abdulmevcud. Beyrut: Daru'l-kütübî'l-ilmîyye, 1419/1999.
- Mawejje, J. S. (2024). AN OVERVIEW OF THE DEBATE ON ABROGATION IN THE QUR'AN: PERSPECTIVES OF PROPONENTS AND OPPONENTS. Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi, 8(4)
- Mekki b. Ebî Tâlip el-Kurtubî, Ebu Muhammed. el-Hidâye ilâ bülûgi'n-nihâye fî ilmi'l-me'âni'l-Kur'an ve tefsîrih. thk. Şâhid el-Buşeyhî. By: Câmiatü's-Şârîka, 1429/2008.
- Mervezi, Ebu Abdullah Muhammed b. Nasr. es-Sünne. thk. Salim Ahmed es-Silefi. Beyrut: yy. 1408.
- Mevsilî, Abdullah b. Mahmud b. Mevdud. el-İhtiyar li ta'lîli'l-muhtâr. thk. Muhsin Ebu Dakîka. Dimaşk: yy. 1395/1975.
- Misrî, Ebu Muhammed Abdullah b. Vehb b. Müslim. el-Câmi', Tefsîru'l-Kur'an. thk. Meykeluş Mervâtî. By: Dâru'l-garbi'l-İslamî, 2003.

- Mukatil b. Süleyman, Ebu'l-Hasen. Tefsirü Mukâtil b. Süleyman. thk. Abdullah Mahmud Şehhâta. Beyrut: Dâru'ihyâi't-türâs, 1423/2004.
- Mukrî, Ebu'l-Kasım Hibetullah b. Selame b. Nasr b. Ali. en-Nâsihu ve'l-mensûh. thk. Züheyr eş-Şâvîş. Beyrut: Mektebetü'l-islâmî, 1404.
- Mübarekfuri, Ebu'l-alâ Muhammed Abdurrahman b. Abdurrahim. Tuhfetü'l-Ahvezi bi şerhi câmi'i't-Tirmizi. Dimaşk: Dâru'l-feyhâ, 1432/2011.
- Müslim b. Haccac el-Kuşeyri, Ebu Hüseyin. el-Câmi'u's-sahih. thk. Ahmed b. Rifat. Türkiye: Dâru't-tıbbâ'ati'l-âmira, 1334/1910.
- Nahhâs, Ebu Ca'fer, Ahmed b. Muhammed b. İsmail. en-Nâsih ve'l-mensûh. thk. Muhammed Abdüsselam Muhammed. Kuveyt: Mektebetü'l-fellâh, 1408.
- Nahhâs, Ebu Ca'fer, Ahmed b. Muhammed b. İsmail. Me'âni'l-Kur'ân. thk. Muhammed Ali es-Sâbûnî. Mekke: Câmiatü Ümmi'l-Kurâ, 1409.
- Nar, Ahmet. Türk Miras Hukukunda Tenkis. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı, Doktora Tezi, 2015.
- Nesâî, Ebu Abdurrahman Ahmed b. Şuayb. Sünen. thk. Hasen Muhammed el-Mes'udi. Kahire: Mektebetü't-ticâra, 1348/1930.
- Sa'lebî, Ebu İshak Ahmed b. İbrahim. el-Keşfu ve'l-beyân an tefsiri'l-Kur'an. thk. Salah b. Osman. Cidde: Dâru't-tefsir, 1436/2015.
- Sâbûnî, Muhammed Ali. el-Mevârîs fi's-şerîati'l-islâmiyye. Kahire: Dâru'l-hadîs, ts.
- Said b. Mansur. *Sünen*. thk. Sa'd b. Abdullah. By: Dâru's-samî'î, 1417/1997.
- Sevrî, Ebu Abdullah Süfyan b. Said b. Mesrûk. el-Ferâiz. thk. Muhammed b. Muhammed el-Haddâd. Riyad: Dâru'l-Asime, 1410/1993.
- Sibâ'î, Mustafa. es-Sünne ve mekânethühâ fi teşrî'i'l-İslâmî. Dimaşk: Mektebetü'l-İslami, 1402/1982.
- Şâfiî, Ebu Abdullah Muhammed b. İdris. Müsned. thk. Muhammed Abid es-Sindî. Beyrut: Dâru'l-kütübi'l-ilmiyye, 1370/1951.
- Şâfiî, Ebu Abdullah Muhammed b. İdris. el-Müsned. Beyrut: Dâru'l-kütübi'l-ilmiyye, 1400/1991.
- Şâfiî, Ebu Abdullah Muhammed b. İdris. el-Ümm. Beyrut: Dâru'l-Fikir, 1403/1983.
- Şâfiî, Ebu Abdullah Muhammed b. İdris. İhtilâfû'l-hadis, el-Ümm. Beyrut: Dâru'l-fikir, 1403/1983.
- Taberî, Ebu Cafer Muhammed b. Cerîr. Câmi'u'l-beyân an te'vîli âyyi'l-kur'an. thk. Mahmud Muhammed Şâkir. Mekke: Dâru't-terbiye ve't-türâs, ts.
- Tayâlisî, Ebu Davud Süleyman b. Davud b. Cârût. Müsned. thk. Muhammed b. Abdulmuhsin et-Türkî. Mısır: Daru'l-hecr, 1419/1999.
- Tirmizi, Ebu Abdullah Muhammed b. Ali b. Hasen. Nevâdiru'l-usûl fi ehâdisi'r-Rasûl. thk. Abdurrahman Umeyra. Beyrut: Dâru'l-cîl, ts.
- Tirmizi, Ebu İsa Muhammed b. İsa b. Serve. Sünen. thk. Ahmed Muhammed Şakir. Mısır: Matba'atu Mustafa el-Halebi, 1395/1975.
- Uludağ, Süleyman. Hasan-ı Basrî. DİA, 1997.
- Ürkmek, Ahmed. "Teori İle Güncel Arasında Hadis/Sünnet İnkârı". *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7/1 (Şubat 2017).
- Vâhidî, Ebu Hasen Ali b. Ahmed b. Muhammed b. Ali. Esbâbü'n-nüzûl. thk. Isâm b. Abdülmuhsin el-Humeydan. Demâm: Dâru'l-islâh, 1412/1992.
- Vâkidî, Ebu Abdullah Muhammed b. Ömer. el-Megâzî. thk. Mâr Seden. Beyrut: Dâru'l-a'lemî, 1409/1989.
- Vâkidî, Ebu Abdullah Muhammed b. Ömer. er-Ridde. thk. Yahya el-Cebbûrî. Beyrut: Dâru'l-garbi'l-islâmî, 1410/1990.
- Zühaylî, Vehbe. et-Tefsîrû'l-münir. Dimaşk: Darü'l-fikir, 1411/1991.
- Zühaylî, Vehbe. el-Vecîz fi usûli'l-fikhi'l-islâmî. Dimaşk: Dâru'l-hayr, 1427/2006.